

Vergaderjaar 2021–2022

24 587

Justitiële Inrichtingen

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 825

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2022

Op 22 december 2021 (Kamerstukken 24 587 en 25 295, nr. 822) informeerde mijn voorganger uw Kamer over de coronabesmettingen binnen de justitiële inrichtingen en de maatregelen die de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) als gevolg daarvan heeft doorgevoerd. Ook gaf hij een toelichting op de ontwikkelingen die van invloed zijn op de capaciteit in het gevangeniswezen, en de daaruit volgende beslissing om voorlopig geen volwassen personen op te roepen die de tenuitvoerlegging van hun straf op dit moment in vrijheid afwachten, de zogenaamde «zelfmelders». Reeds verstuurde oproepen aan «zelfmelders» die zich tussen 1 en 14 januari 2022 moesten melden zouden worden ingetrokken.

Op 14 en 25 januari heeft het Kabinet enkele versoepelingen van de coronamaatregelen bekendgemaakt, die door DJI zijn doorvertaald binnen de justitiële inrichtingen. Hierover wil ik u graag informeren. Tevens wil ik toelichten hoe de situatie in de justitiële inrichtingen op dit moment is, en een beeld schetsen van de bedrijfsvoering, leefbaarheid en de huidige capaciteit binnen het gevangeniswezen.

Situatie in de inrichtingen

Het aantal coronabesmettingen in Nederland en binnen de justitiële inrichtingen is na de brief van 22 december 2021 verder toegenomen. Er is momenteel sprake van 174 besmettingen onder gedetineerden binnen het gevangeniswezen (peildatum 26 januari 2022). Binnen de forensische zorg en justitiële jeugdinrichtingen zijn 35 besmettingen geconstateerd.

Coronamaatregelen DJI

De volgende maatregelen zijn gewijzigd naar aanleiding van de persconferenties van 14 en 25 januari 2022:

Mondkapjes

DJI volgt het advies van het RIVM voor het dragen van medische mondneusmaskers type II(R) en stelt het dragen van dit type mondkapjes verplicht voor medewerkers in Rijksjustitiële inrichtingen in ruimtes waar justitiabelen zich begeven, en geeft hierover een dringend advies aan de particuliere instellingen waar DJI zorg inkoop. Daarnaast worden justitiabelen, daar waar 1,5 meter afstand niet gehouden kan worden in verband met beperkte ruimte, verplicht eenzelfde mondkapje te dragen.

Bezoek

De volgende maatregelen met betrekking tot bezoek worden verruimd:

- justitiabelen mogen maximaal 4 bezoekers ontvangen in plaats van 2;
- ouder-kindactiviteiten kunnen doorgaan als dit praktisch uitvoerbaar is. Het kind moet op de dag van het bezoek vóór de komst naar de inrichting een zelftest hebben gedaan en een negatief testresultaat kunnen tonen. Bij ouder-kindactiviteiten is knuffelen toegestaan. De justitiabele hoeft na de activiteit niet in quarantaine onder de voorwaarden dat hij/zij 5 dagen buiten de eigen cel een medisch mondneusmasker type II(R) draagt en op dag 3 en 5 een zelftest onder toezicht uitvoert;
- bezoek zonder toezicht: justitiabelen die langer dan zes maanden aaneengesloten in detentie verblijven en aantoonbaar een duurzame relatie hebben kunnen onder voorwaarden bezoek zonder toezicht ontvangen.

Quarantaine

In lijn met het landelijke beleid hoeven medewerkers en justitiabelen zonder klachten die een boosterprik van minimaal een week oud hebben of minder dan 8 weken geleden corona hebben doorgemaakt, na een nauw contact met een besmet persoon niet in quarantaine.

Contactberoepen

Niet-medische contactberoepen zoals kapper, en (para)medische contactberoepen zoals de opticiens mogen weer worden uitgeoefend in de justitiële inrichtingen.

Inkomstenprocedure Gevangeniswezen en terugkeer na lang verlof

Alle justitiabelen die nieuw binnenkomen of terugkeren van langdurend verlof worden bij binnenkomst getest door de medische dienst met een antigeen sneltest, op een eenpersoonscel geplaatst en op een individueel programma om te kunnen monitoren of de justitiabele alsnog klachten ontwikkelt. Op dag 5 wordt de justitiabele opnieuw getest. Bij een negatieve testuitslag op dag 5 kan de justitiabele naar een reguliere afdeling.

Kortdurend verlof Gevangeniswezen

Kortdurend re-integratieverlof is toegestaan, op voorwaarde dat de justitiabele bij terugkeer buiten zijn/haar cel continu een medisch mondneusmasker draagt en op dag 3 en dag 5 onder toezicht een zelftest uitvoert.

Capaciteit

Zoals mijn voorganger in zijn brief van 22 december 2021 schetste, heeft de toename van het aantal besmettingen en quarantaines grote gevolgen. De bedrijfsvoering staat onder druk, evenals de leefbaarheid binnen de justitiële inrichtingen. Steeds meer afdelingen worden tijdelijk in quarantaine geplaatst en dagprogramma's aangepast. De verwachting is dat naar aanleiding van de nieuwe regels omtrent quarantaine het aantal justitiabelen dat in quarantaine moet worden geplaatst enigszins zal afnemen.

Daarnaast is er onverminderd sprake van een hoge druk op de personeelsbezetting, onder meer door een hoog ziekteverzuim onder het personeel en de impact van medewerkers die in thuisquarantaine moeten blijven vanwege besmette huisgenoten en/of omdat zij in afwachting zijn van een testuitslag. De impact hiervan is groot. Naar verwachting zal door de versoepeling van de regels omtrent quarantaine de noodzaak voor medewerkers om hiervoor bijzonder verlof op te nemen iets afnemen.

Intrekken oproepen zelfmelders Gevangeniswezen

Ondanks de versoepelingen is er nog altijd beperkt plaatsing of doorstroom mogelijk vanaf afdelingen/ inrichtingen die in quarantaine zijn geplaatst. Daarnaast is er een beperkt aantal vrije inkomstenplaatsen beschikbaar voor voorlopig gehechten, zelfmelders en arrestanten. Gezien de huidige situatie binnen de justitiële inrichtingen was DJI genoodzaakt om de oproepen voor zelfmelders die zich moesten melden in de laatste twee weken van januari te voorlopig laten intrekken, en de maatregel om voorlopig geen nieuwe zelfmelders op te roepen, te verlengen.

Verminderen arrestantenstroom Gevangeniswezen

Gezien de genoemde ontwikkelingen, en het nog steeds verder oplopende aantal besmettingen, is het noodzakelijk om de druk op de capaciteit verder te verlichten. Dit doet DJI door ook de instroom van arrestanten te verminderen.¹

Dat betekent dat de politie voorlopig geen actieve opsporing zal inzetten naar personen die een vervangende hechtenis moeten uitzitten.² Bij het aantreffen van personen met een openstaande vervangende hechtenis, bijvoorbeeld bij een verkeerscontrole, zal de politie deze personen uiteraard wel aanhouden.

Met het op deze manier beperken van de instroom wordt voorkomen dat preventief gehechte personen dienen te worden heengezonden. De arrestanten om wie het gaat ontlopen hun straf niet: zij zullen op een later moment, als de situatie in de inrichtingen dat toelaat, worden aangehouden. Deze maatregel is in 2020 ook genomen.³

Over beide maatregelen heeft afstemming plaatsgevonden met de betrokken ketenpartners.

Verzoek vaste commissie voor justitie en veiligheid

Op 20 januari jl. heeft de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid een verzoek gedaan om uw Kamer regelmatig en wanneer daartoe aanleiding is op de hoogte te stellen van de ontwikkelingen rondom de coronamaatregelen in het gevangeniswezen.

¹ Arrestanten zijn personen met een openstaande vrijheidsstraf.

² Hierbij valt te denken aan een vervangende hechtenis voor het niet betalen van een geldboete of het niet uitvoeren van een taakstraf.

³ PM.

DJI monitort de situatie rondom corona in het gevangeniswezen continu en beziet of de maatregelen kunnen worden aangepast. In de afgelopen twee jaar heeft mijn voorganger steeds wanneer er sprake was van relevante ontwikkelingen de vaste commissie hierover geïnformeerd. Ik zal deze lijn voortzetten en geef daarmee invulling aan het verzoek van de commissie.

Tot slot

De coronamaatregelen hebben een grote impact op de medewerkers van DJI en op justitiabelen. Het vergt een grote inspanning van beide groepen om onder deze omstandigheden de leefbaarheid binnen de justitiële inrichtingen in stand te houden, zonder dat daarbij de zorg en veiligheid in het geding komen. Daar wil ik mijn grote waardering voor uitspreken.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind